

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Рокитненський ліцей Новоселицької міської ради Чернівецького району Чернівецької області

60320, Чернівецька область Чернівецький район, с.Рокитне, вул. Шкільна 1; тел. 66-2-40; код 21436693

НАКАЗ

«02» 03 2022

№ 103

Про створення комісії з розгляду випадків булінгу у Рокитненському ліцеї

На виконання Закону України № 8584 від 18.12.2018 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу», відповідно до методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки, з метою виявлення та протидії булінгу серед учасників освітнього процесу, швидкого реагування на такі випадки

НАКАЗУЮ:

1. Створити комісію з розгляду випадків булінгу серед учасників освітнього процесу у такому складі:

Голова комісії – Цуркан Ю.В. - педагог-організатор;

Секретар комісії – Присняк Л.М. – соціальний педагог;

Члени комісії: Кирилюк А.С. - ЗДВР, Рошка І.І. – соціальний педагог, Якобець К.В. – практичний психолог, Вайпан Х.В. – класовод 1-А кл., Букатар Е.В. – класовод 2-А кл., Кіореско О.В. – кл. керівник 5-А кл., Кирилюк М.В. – кл. керівник 7-А кл., Попов М.О. - кл. керівник 8-А кл., Попова Х.М. - кл. керівник 9-А кл., Неборак М.В. - кл. керівник 9-Б кл., Кирилюк М.В. - кл. керівник 11 кл., Пілат А.Г. - медична сестра, Марчук В.О. – голова батьківського комітету.

2. У випадках скликання комісії до її роботи залучати батьків, чий діти причетні до випадків булінгу.

3. Засідання комісії проводити у випадку письмової заяви керівнику закладу освіти.

4. З метою профілактики проявів негативної поведінки учнів, чий дії у майбутньому можуть кваліфікуватися як булінг, невідкладно скликати засідання комісії та залучати батьків учнів до її засідань.

5. До роботи комісії залучати уповноважених осіб Національної поліції України та Служби у справах дітей.

6. Класним керівникам постійно проводити роз'яснювальну роботу з учнями та батьками щодо їх відповідальності за дії, які прирівнюються до булінгу.

7. Довести до відома усіх педагогічних працівників про персональну відповідальність за випадки булінгу з їх боку чи спробу втаємничення таких випадків зі сторони учнів чи колег по роботі.

8. Заступнику директора з виховної роботи Кирилюк А.С.:

8.1. Довести зміст даного наказу до відома усіх педагогічних працівників.

8.2. Копію наказу розмістити на офіційному сайті Рокитненського ліцею.

9. Контроль за виконанням даного наказу покласти на заступника директора з виховної роботи Кирилюк А.С.

Директор ліцею

Парасковія ГОГОМАН

З наказом ознайомлені:

Аліна КИРИЛЮК

Юлія ЦУРКАН

Ірина РОШКА

Лілія ПРИСНЯК

Крістіна ЯКОБЕЦЬ

Христина ВАЙПАН

Елеонора БУКАТАР

Оксана КІЮРЕСКО

Марта КИРИЛЮК

Микола ПОПОВ

Христина ПОПОВА

Мальвіна НЕБОРАК

Марта КИРИЛЮК

Альона ПЛЯТ

Вержина МАРЧУК

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Рокитненський ліцей
Новоселицької міської ради
Чернівецького району Чернівецької області

60320, Чернівецька область, Чернівецький район, с.Рокитне, вул. Шкільна 1; тел. 66-2-40; код 21436693

НАКАЗ

« 02 » 09 2022

№ 104

**Про затвердження заходів щодо
виявлення, реагування на випадки
насильства, булінгу (цькування)**

Відповідно Конституції України, Конвенції ООН про права дитини, законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», листа Міністерства освіти і науки України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18 грудня 2018 р. № 2657-VIII, з метою забезпечення конституційних прав учнів, запобігання проявів жорстокого ставлення до дітей, приниження їх честі і гідності під час освітнього процесу

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити правила поведінки для здобувачів освіти (додаток 1).
2. Затвердити Методичні рекомендації щодо формування безпечного освітнього простору, запобігання булінгу в Рокитненському ліцеї (додаток 2).
3. Затвердити План заходів щодо запобігання та протидії булінгу на 2022/2023 навчальний рік. (додаток 3)
4. Ввести в дію Журнал звернень про випадки булінгу в Рокитненському ліцеї.

Вересень 2022

5. Педагогу-організатору Цуркан Ю.В., соціальним педагогам Рошка І.І., Присяк Л.М., практичному психологу Якобець К.В. організувати просвітницьку роботу з учасниками освітнього процесу щодо запобігання жорстокому поводженню над дітьми.

Протягом 2022/2023 н.р.

6. Усім педагогічним працівникам:
  - 6.1. Забезпечити виконання Плану заходів щодо запобігання та протидії булінгу на 2022/2023 навчальний рік.
  - 6.2. Не допускати випадків фізичного та психологічного насильства, образ, недбалого й жорстокого поводження з дітьми.

Протягом 2022/2023 н.р.

6.3. Формувати в учасників освітнього процесу толерантне ставлення одне до одного.

Протягом 2022/2023 н.р

6.4. Уникати проявів жорстокого ставлення до учнів, приниження їхньої честі, гідності та інших форм насильства (фізичного або психічного).

Протягом 2022/2023 н.р

6.5. Терміново інформувати адміністрацію закладу про будь-які випадки неправомірного поведження працівників по відношенню до учнів.

7. Заступнику директора з виховної роботи Кирилюк А.С. довести зміст даного наказу до відома всього педагогічного колективу.

8. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор ліцею

З наказом ознайомлені:

Парасковія ГОГОМАН

Аліна КИРИЛЮК

Юлія ЦУРКАН

Ірина РОШКА

Лілія ПРИСНЯК

Крістіна ЯКОБЕЦЬ

Правила для учнів

Загальні правила поведінки учнів

1. Загальні правила поведінки учнів

1.1. Учень приходить до закладу за 20-15 хвилин до початку занять, чистий і охайний. При вході у закладі дотримується соціальної дистанції, правил ввічливості, прямує до місця проведення уроку.

1.2. Не дозволяється без дозволу педагогів йти з закладу і з його території в урочний час. У разі пропуску учбових занять учень повинен пред'явити класному керівнику довідку від лікаря або записку від батьків (або особи, яка їх заміняє) про причину відсутності на заняттях. Пропускати заняття без поважних причин забороняється.

1.3. Учень закладу приносить необхідні навчальні приладдя, книги, зошити, щоденник. Приходить до школи з підготовленими домашніми завданнями з предметів згідно з розкладом уроків.

1.4. Учень закладу проявляє повагу до старших, піклується про молодших. Учні й педагоги звертаються один до одного шанобливо. Школярі поступаються дорогою дорослим, старші школярі – молодшим, хлопчики – дівчаткам.

1.5. Учні бережуть майно закладу, надають посильну допомогу в його ремонті, акуратно відносяться як до свого, так і до чужого майна.

1.6. Учні дотримуються правил техніки безпеки як під час уроків так і під час перерв.

1.7. Забороняється користуватися мобільними телефонами під час навчально-виховного процесу, якщо вони перешкоджають цьому.

2. Поведінка на заняттях

2.1. При вході педагога в клас учні встають на знак вітання, сідають після того, як учитель відповість на вітання і дозволить сісти. Так само учні вітають будь-якого дорослого, що увійшов до класу під час занять.

2.2. Протягом уроку не можна шуміти, відволікатися самому і відволікати інших сторонніми розмовами, іграми та іншими, що не стосуються уроку, справами. Урочний час повинен використовуватися учнями тільки для навчальних цілей. За першою вимогою вчителя (класного керівника) необхідно пред'явити щоденник. Будь-які записи в щоденниках учнями повинні виконуватися охайно. Після кожного навчального тижня батьки учня ставлять свій підпис у щоденнику.

2.3. Якщо під час занять учню необхідно вийти з класу, то він повинен підняти руку і попросити дозвіл у вчителя.

2.4. Якщо учень хоче поставити запитання вчителю або відповіді на запитання вчителя, він піднімає руку. Дзвінок про закінчення уроку дається для вчителя. Тільки коли вчитель оголосить про закінчення заняття, учень має право покинути клас. При виході вчителя або іншого дорослого з класу учнів встають.

3. Поведінка до початку уроку, на перервах і після закінчення занять

3.1. До початку уроку учень повинен:

прибути до кабінету до першого дзвінка, увійти до класу тільки в присутності вчителя і підготуватися до уроку.

3.2. Під час перерви учні зобов'язані:

- навести чистоту та порядок на своєму робочому місці;
- вийти з класу, аби приміщення провітрювалось;
- рухаючись коридорами, сходами, триматися правої сторони та рухатись лише у напрямку вказаних стрілок;
- підкорятися вимогам працівників школи, черговим учням;
- допомагати підготувати клас на прохання вчителя до наступного уроку;
- у разі спізнення на урок постукати в двері кабінету, зайти, привітатися з вчителем, вибачитися за спізнення і попросити сісти на місце.

3.3. Під час перерви учням забороняється:

- заходити в чужий клас (відповідно до норм санітарного лікаря);
- бігати сходами, поблизу вікон і в інших місцях, не пристосованих для ігор; штовхати одне одного, кидатися предметами і застосовувати фізичну силу для вирішення будь-якої проблеми;
- жвабити непристойні вирази і жести на адресу будь-яких осіб, шуміти, заважати відпочивати іншим;
- палити в будівлі й на території школи.

4. Правила поведінки учнів у їдальні

4.1. У їдальні учні повинні виконувати вимоги вчителів, працівників їдальні та чергових і дотримуватися черги.

4.2. Відвідувати їдальню за графіком, тримати соціальну дистанцію.

4.3. Заборонено перебувати у приміщенні їдальні у верхньому одязі.

4.4. Заборонено виносити їжу і напої за межі їдальні.

4.5. Під час перебування в їдальні учням слід дотримуватися гарних манер і поводитися пристойно.

4.6. Учні повинні шанобливо ставитися до працівників їдальні.

4.7. Розмовляти під час їжі треба не голосно, щоб не турбувати тих, хто їсть по сусідству.

4.8. Учні дбайливо ставляться до майна шкільної їдальні.

4.9. Учень зобов'язаний після прийому їжі забрати зі столу посуд.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо розроблення плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в Рокитненському ліцеї

1. Загальні положення.

1. Цим документом визначаються рекомендації щодо планування заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в ліцеї.

2. Для цілей цих рекомендацій терміни вживаються у таких значеннях:

безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема, внаслідок недотримання вимог санітарних та/або будівельних норм і правил, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (булінгу (цькування)), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, а також унеможливають вживання на території закладу освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів тощо;

запобігання булінгу (цькуванню) – сукупність заходів, способів, методів профілактики булінгу (цькування) в закладах освіти, спрямованих на попередження виникнення факторів ризику та/або зменшення їх впливу;

протидія булінгу (цькування) – сукупність заходів, способів, методів, спрямованих на відновлення та нормалізацію психологічного клімату у колективі з метою уникнення повторення випадку булінгу (цькування) в закладі освіти.

3. Метою запобігання та протидії булінгу (цькування) є створення безпечного освітнього середовища, що включає емоційно-психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу в закладі освіти.

Запобігання та протидія булінгу (цькуванню) в закладі освіти має бути постійним системним процесом, спрямованим на виявлення проблем та/або потенційних ризиків їх виникнення, визначення та впровадження необхідних заходів, способів, методів їхнього вирішення та/або усунення загроз, прогноз їх впливу та планування подальших дій.

4. До завдань у сфері запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти належать:

створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти;

визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування) в закладах освіти;

підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про форми, прояви, причини та наслідки булінгу (цькування);

формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу (цькування) як порушення прав людини;

заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобіганню булінгу (цькуванню).

5. Принципи безпечного освітнього середовища:
недискримінації за будь-якими ознаками;
ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;
психологічно безпечних та довірливих стосунків між учителем та учнем;
партнерства та взаємопідтримки;
соціально-емоційної грамотності;
гендерної рівності;
участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень;
інші принципи.

II. Планування заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти

1. Керівник закладу освіти в межах наданих йому повноважень забезпечує створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти, вільного від насильства та булінгу (цькування), у тому числі розроблення, затвердження та оприлюднення плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти.

2. Планування заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти здійснюється за результатами моніторингу стану фізичного та емоційно-психологічного середовища, з'ясування причин, ризиків виникнення випадків булінгу (цькування) в окремому закладі освіти.

3. Заплановані заходи повинні:
спрямовуватись на задоволення потреб окремого закладу освіти у створенні безпечного освітнього середовища;
мати вимірювані показники ефективності;
бути індивідуальними та груповими;
розповсюджуватись на всіх учасників освітнього процесу.
Антибулінгова складова змісту запланованих заходів повинна бути відображена такими темами:

явище булінгу, його вплив на всіх учасників освітнього процесу;
антибулінгове законодавство;
відновлення та нормалізації психологічного клімату у колективі після випадку булінгу (цькування);
інші теми.

4. Заходи можуть відбуватись у будь-якій формі: зустрічі, бесіди, консультації, лекції, круглі столи, тренінги, тематичні заходи, конкурси, спільні перегляди та обговорення тематичних відеосюжетів, літературних творів, матеріалів ЗМІ, особистого досвіду, метод запрошених гостей, кейс стаді, рольова гра, метод проектів та інші організаційні форми.

5. План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти розробляється напередодні навчального року з урахуванням пропозицій територіальних органів (підрозділів):
Національної поліції України;

контроль за використанням засобів електронних комунікацій здобувачами освіти під час освітнього процесу;
інші заходи.

4. Педагогічні, науково-педагогічні працівники закладу освіти повинні не рідше ніж один раз на п'ять років проходити підвищення кваліфікації у сфері емоційних, громадянських та соціальних компетентностей, з вдосконалення знань, вмінь та навичок запобігання та протидії булінгу (цькування) в закладах освіти.

центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику;

служб у справах дітей та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

6. Протягом навчального року керівник закладу освіти забезпечує проведення моніторингу ефективності виконання плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти та внесення до нього змін (за потреби, але не рідше двох разів на навчальний рік).

Моніторинг ефективності виконання плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти здійснюється шляхом:

індивідуального оцінювання учасників освітнього процесу (анкетування, інтерв'ю, інші форми опитування, застосування проєктивних методик, самооцінювання тощо);

групового оцінювання (спостереження, аналіз інституційної діяльності закладу освіти тощо).

III. Заходи запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладах освіти.

1. Заходи запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладах освіти спрямовуються на створення безпечного емоційно-психологічного та фізичного середовища для учасників освітнього процесу.

2. До заходів, спрямованих на створення безпечного емоційно-психологічного середовища для учасників освітнього процесу, входять заходи для розвитку емоційних, громадянських та соціальних компетентностей, а саме:

соціально-емоційної грамотності;

навичок самопізнання, саморозвитку та емпатії;

розуміння та сприйняття цінності прав та свобод людини, вміння відстоювати свої права та права інших;

розуміння та сприйняття принципів рівності та недискримінації, поваги до гідності людини, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки, здатність попереджувати та розв'язувати конфлікти;

відповідального ставлення до своїх громадянських прав і обов'язків, пов'язаних з участю в суспільно-політичному житті;

здатності формувати та аргументовано відстоювати власну позицію, поважаючи відмінні думки/позиції, якщо вони не порушують прав та гідності інших осіб;

здатності критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення;

здатності до соціальної комунікації та вміння співпрацювати для розв'язання проблем спільног різного рівня, зокрема шляхом волонтерської діяльності.

3. До заходів, спрямованих на створення безпечного фізичного середовища для учасників освітнього процесу в закладі освіти, входять:

організація належних заходів безпеки (пост охорони, відеоспостереженням за місцями загального користування тощо);

використання інструментів контролю за безпечним користуванням мережею Інтернет учасниками освітнього процесу під час освітнього процесу;

План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу серед учасників освітнього процесу Рокитненського ліцею на 2022/2023 навчальний рік

№ п/п	Назва заходу	Термін проведення	Класи	Відповідальний
Нормативно-правове та інформаційне забезпечення попередження насильства та булінгу (цькування)				
1.	Підготовка наказу «Про запобігання булінгу (цькування) у закладі освіти»	До 10 вересня	-	ЗДВР
2.	Проведення в закладі освіти просвітницької діяльності, спрямованої на формування негативного ставлення до протиправних дій. Обговорення та прийняття правил поведінки у школі	Вересень	1-11	Класні керівники
3.	Створення розділу про профілактику булінгу (цькування) і розміщення нормативних документів на сайті закладу освіти	Вересень	-	ЗДВР
4.	Забезпечення виявлення випадків насильства над дітьми та своєчасне інформування управління освіти, служби у справах дітей, ювенальної превенції про випадки насильства серед учнів та вжиття конкретних заходів щодо їх попередження та недопущення в учнівському середовищі	Постійно	-	Адміністрація закладу
5.	Розмістити на інформаційному стенді телефони гарячої лінії протидії булінгу та домашнього насильства	Вересень	-	Соціальний педагог
6.	Підготовка брошур з нормативними документами з профілактики булінгу (цькування) в освітньому середовищі для педагогів	Жовтень	-	Соціально-психологічна служба
7.	Підготовка методичних рекомендацій для педагогів із розпізнавання ознак насильства, булінгу щодо дітей	Жовтень	-	Соціально-психологічна служба
Робота з педагогічними працівниками				
8.	Методична допомога педагогам, класним керівникам із питання профілактики дитячого насильства в освітньому середовищі.	Постійно	-	Соціально-психологічна служба
Робота з учнями				
9.	Спрямування інформаційно-просвітницької роботи серед дітей та	Постійно	1-11	Класоводи, класні керівники

	учнівської молоді на формування стандартів позитивної поведінки та недопущення проявів шкільного булінгу.			
10.	Бесіда з елементами тренінгу «Будуємо безконфліктні стосунки»	Жовтень	4-9	Соціально-психологічна служба
11.	Проведення декади правових знань	Жовтень	9-10	вч. правознавства
12.	Інформаційна кампанія «16 днів проти насильства»	Листопад	5-11	Соціальний педагог
13.	Анонімне анкетування «Чи потерпаєш ти від булінгу?»	Листопад	5-9	Соціальний педагог
14.	Тиждень протидії булінгу	14.11-18.11	1-11	Кл.керівники, пед.-орг., соц.-псих. служба
14.	Години спілкування «Булінг: міфи та реальність», «Не допускай насилля над ближнім», «Допоможи другу» тощо	Січень	1-9	Класоводи, класні керівники
15.	Профілактичні бесіди «Кібербулінг – стоп»	Лютий	5-10	Соціально-психологічна служба
16.	Тиждень безпечного Інтернету	06.02.-10.02	1-1	Кл.керівники, вч. інформатики, пед.-орг., соц.-псих. служба
17.	Заняття з елементами тренінгу «Спілкування з однолітками», «Як протистояти тиску однолітків»,	Березень	4-11	Соціально-психологічна служба
18.	«Як запобігти булінгу? Поради та вправи для розвитку емпатії»	Квітень	7-11	Практичний психолог, педагог-організатор
19.	«Протидія булінгу в дитячому середовищі»	Травень	2-6	Практичний психолог
Робота з батьками				
20.	Тематичні батьківські збори в класах «Безпечна поведінка дітей в мережі Інтернет», «Булінг та кібербулінг»	Упродовж року		Класоводи, класні керівники